

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної
науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра кримінального процесу

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра юстиції

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЮРИСТІВ
ГО «СТАЛЕ ПРАВОСУДДЯ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

Харків
«Право»
2025

Відповідальна редакторка *Л. М. Москвич*

Актуальні проблеми судового права : матеріали X міжнар.
А43 наук.-практ. конф. (25 квіт. 2025 р.) / [відп. ред. Л. М. Москвич] ;
Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. кримін. процесу ;
Навч.-наук. ін-т права Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. юстиції ;
Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», Каф. орг. суд., правоохорон.
органів та адвокатури ; Нім.-Укр. об-ня юристів ; ГО «Стале правосуддя». –
Харків : Право, 2025. – 376 с.

ISBN 978-617-8612-04-7

Збірник містить матеріали Десятої міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем судового права, у якій взяли участь відомі вітчизняні та зарубіжні науковці та практики. Організаторами заходу виступили кафедра кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кафедра юстиції ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», Німецько-Українське об'єднання юристів і ГО «Стале правосуддя». В основу видання покладено доповіді, виголошені учасниками конференції, які торкаються різноманітних аспектів судового права.

УДК 349.42

Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за їхню якість, достовірність,
відсутність текстових запозичень несуть автори.

Відеозапис конференції за посиланням:

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2025

ISBN 978-617-8612-04-7

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОЧИНСТВА З АКЦЕНТОМ НА НІМЕЦЬКУ СКЛАДОВУ.

Судове право є важливою складовою правової системи будь-якої країни. Німеччина, як одна з провідних країн Європи, має розвинену судову систему, яка може слугувати прикладом для інших держав, зокрема України. У цих тезах коротко розглядаються основні аспекти судового права в Німеччині та їх вплив на українську правову систему, з акцентом на євроінтеграцію, проблеми перехідного правосуддя та цифровізацію судочинства. Німецький досвід у реформуванні судочинства може стати дуже корисним для України, оскільки реформа судової системи є ключовим елементом розвитку правової держави.

Україна та Німеччина мають складний історичний досвід тоталітарних режимів. Так, Федеральний конституційний суд був передбачений Конституцією 1949 року [1] та був заснований у 1951 році, незабаром після закінчення Другої світової війни. Конституційний Суд України було створено через кілька десятиліть після Конституційного Суду Німеччини, а також після розпаду Союзу Радянських Соціалістичних Республік у 1996 році після прийняття нової Конституції.

У Німеччині інтерес до теми конституційно-правового захисту спостерігається з середини XIX ст. Цій темі були присвячені праці Р. Гнейста [2], М. Вебера [3] та А. Шопенгауера [4] щодо розвитку німецької держави.

Український конституціоналізм має давню історію та традиції, тісно пов'язані з національно-визвольною боротьбою. Сучасний конституційний процес в Україні має своє історичне підґрунтя у протоконституційних ідеях, розпорошених у київських правових пам'ятках (Конституція П. Орлика 1710 р.), конституційних актах УНР і ЗУНР, державотворчих ідеях учасників Кирило-Мефодіївського братства (товариств).

Німецька система судочинства характеризується принципами правової визначеності, незалежності суддів та справедливості. Ці принципи є основою для розвитку судового права в Україні. Конституція Німеччини (Grundgesetz) гарантує незалежність суддів (Art. 97) [1]. Це забез-

печує неупередженість судів у прийнятті рішень і формує довіру до правосуддя.

Згідно з Директивами Європейського Союзу, Німеччина активно імплементує європейські стандарти в свою правову систему. Вивчення досвіду Німеччини надасть можливість Україні адаптувати подібні механізми для покращення судочинства. Важливим аспектом є підвищення прозорості судових процесів. Німецька практика включає відкриті судові засідання та доступ до судових рішень. Німецька система активно захищає права людини, що є ключовим елементом у європейській правовій політиці.

Німецький досвід у реформуванні судочинства корисний для України, оскільки реформа судової системи є ключовим елементом розвитку правової держави. Судова система Німеччини вважається однією з найефективніших у Європі, і її основні принципи можуть бути запозичені для вдосконалення українського судочинства.

Окрему увагу слід приділити реформуванню Конституційного Суду України з огляду на досвід Німеччини. Федеральний Конституційний Суд Німеччини є взірцем незалежності та ефективності. Він відіграє ключову роль у збереженні стабільності правової системи країни, контролюючи відповідність законодавчих ініціатив Основному закону. Крім того, особливістю німецької моделі є можливість громадян подавати конституційні скарги напяму до суду, що значно розширює доступ громадян до правосуддя. Питання розширення можливостей для подання конституційних скарг, може значно покращити ефективність діяльності цього органу в Україні є релевантним на теперішній час та потребує позитивного вирішення.

Німеччина успішно подолала виклики перехідного правосуддя після об'єднання в 1990 році. Основним аспектом було відновлення довіри до судової системи через реформи, які включали очищення суддівського корпусу та впровадження нових етичних стандартів. Перехідне правосуддя є важливим аспектом реформування судової системи після глибоких політичних змін. Німеччина успішно подолала цей виклик після об'єднання у 1990 році, здійснивши очищення суддівського корпусу від осіб, які працювали на тоталітарний режим.

В Україні питання перехідного правосуддя залишається актуальним у зв'язку з військовими діями та необхідністю притягнення до відповідальності осіб, які сприяли агресії. Використання німецького досвіду в очищенні судової системи, впровадженні нових етичних стандартів

і посиленні відповідальності суддів може сприяти зміцненню правопорядку в Україні.

Реформування судочинства в Україні має базуватися на найкращих європейських практиках, і досвід Німеччини в цьому питанні є особливо цінним. Серед ключових аспектів, які можуть бути запозичені: незалежність суддів, прозорість судових рішень, цифровізація судочинства та зміцнення Конституційного Суду як гаранта верховенства права. Впровадження цих реформ сприятиме підвищенню довіри до судової влади, скороченню строків розгляду справ та мінімізації корупційних ризиків, що стане важливим кроком на шляху до правової держави.

Список використаних джерел:

1. Конституція Німеччини, Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland, <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/BJNR000010949.html>
2. Gneist R. v. Der Rechtsstaat und die Verwaltungsgerichte in Deutschland / Rudolf Gneist. – Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1966. – 360 S. <http://books.google.com/books?id=yU8BAAAAYAAJ&oe=UTF-8>.
3. Weber M. Gesammelte politische Schriften / Max Weber, 1921 <https://archive.org/details/gesammelte-politische-schriften>
4. Schopenhauer A. Verteilung des Staates, politisch und rechts. Fragmente kommen/hundert. A. Kurakin. M., 1997, https://www.lib.ru/FILOSOF/SHOPENGAUER/s_o_politike.txt

Саленко О.

*кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри юстиції Навчально-
наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

СТРОК ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВА НА ДОСТУП ДО СУДУ: АНАЛІЗ ПРАКТИКИ ЄСПЛ

Баланс між правовою певністю та доступом до правосуддя є ключовим принципом у сфері забезпечення права на справедливий судовий розгляд. Одним із його важливих інструментів є інститут позовної давності – встановлений законом період, протягом якого особа має право звернутися

Остафійчук Л. А.	
ІНФОРМАЦІЙНІ БАЗИ ДАНИХ ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ ВЕРХОВНОГО СУДУ – ІННОВАЦІЙНЕ РІШЕННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ЮРИДИЧНОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ.....	92
Плахотнік О. В.	
ВИКОРИСТАННЯ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВІДКРИТОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ СУДОЧИНСТВА	97
Подкопасьв С. В.	
НА ШЛЯХУ ДО ІНСТИТУЦІЙНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ	101
Пузікова В.	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОЧИНСТВА З АКЦЕНТОМ НА НІМЕЦЬКУ СКЛАДОВУ	106
Саленко О.	
СТРОК ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВА НА ДОСТУП ДО СУДУ: АНАЛІЗ ПРАКТИКИ ЄСПЛ.....	108
Свида О. Г.	
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ВИЩИХ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СУДІВ В СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ.....	113
Свояк Д. В., Бурлак М. В.	
БЕЗСТОРОННІСТЬ СУДУ У СПРАВАХ ЩОДО ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	117
Снідевич О. С.	
ОКРЕМІ ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ПРОЕКТУ ЗАКОНУ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ЩОДО ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ №9363	122
Стефанчук М. М.	
АДМІНІСТРУВАННЯ СИСТЕМИ ПРОКУРАТУРИ В УКРАЇНІ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	126
Туманянц А. Р.	
ВПЛИВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ НА НАЦІОНАЛЬНУ СИСТЕМУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВСУДДЯ: ОКРЕМІ МІРКУВАННЯ.....	130